

Sygn. akt **III AUa 1979/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

Sędziowie: SSA Katarzyna Wołoszczak

del. SSO Izabela Halik,

Protokolant: st. insp. sąd. Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 12 sierpnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy **Szpital w P. im. prof. S. D. S.A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanych : H. K., Z. K., W. K., V. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Szpitala w P. im. prof. S. D. S.A.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 11 sierpnia 2014 r. sygn. akt VII U 5234/13

1. o d d a l a apelację:

2. zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 480 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Izabela Halik SSA Iwona Niewiadowska-Patzer SSA Katarzyna Wołoszczak

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., stwierdził, że przychód osiągnięty przez **H. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o. o. z siedzibą w P. ul. (...) (obecnie Szpital w P. im. prof. S. D. S.A. w P.) stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
07/2010	3 323,43 zł	3 323,43 zł	2 867,80 zł

12/2010	3 920,53 zł	3 920,53 zł	3 383,03 zł
07/2011	3 424,57 zł	3 424,57 zł	2 995,06 zł
11/2011	4 187,10 zł	4 187,10 zł	3 613,05 zł
08/2012	3 492,37 zł	3 492,37 zł	3 013,56 zł
11/2012	4 000,37 zł	4 000,37 zł	3 451,91 zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez H. K. z tytułu wypłaconych pracownikowi świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w łącznej kwocie 2 740,00 zł.

Odwołanie od powyżej opisanej decyzji wywiódł płatnik składek -Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o. o. w P., zaskarżając ją w całości.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany powtórzył argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Na podstawie takich samych przepisów i z takim samym uzasadnieniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. wydał kolejne decyzje dotyczące pracowników płatnika składek.

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku nr (...), organ rentowy stwierdził, że przychód osiągnięty przez **V. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: „Szpital w P. im. prof. S. D.” S.A.. z siedzibą w P. ul. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
08/2010	3 542,76 zł	3 542,76 zł	3 057,05 zł
12/2010	3 863,43 zł	3 863,43 zł	3 333,76 zł
08/2011	3 441,12 zł	3 441,12 zł	2 969,33 zł
11/2011	4 064,39 zł	4 064,39 zł	3 507,16 zł
08/2012	3 527,01 zł	3 527,01 zł	3 043,45 zł

11/2012	3 967,63 zł	3 967,63 zł	3 423,67 zł

Od powyższej decyzji odwołał się płatnik składek, powołując argumenty, takie jak w odwołaniu od decyzji nr (...) dotyczącej H. K..

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku nr (...), organ rentowy stwierdził, że przychód osiągnięty przez **W. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Szpital w P. im. prof. S. D. S.A. z siedzibą w P. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
11/2012	2 860,77 zł	2 860,77 zł	2 468,56 zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez W. K. z tytułu wypłaconych pracownikowi świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w łącznej kwocie 273,48 zł.

Od powyższej decyzji odwołał się płatnik składek, powołując argumenty, takie jak w odwołaniu od decyzji (...) dotyczącej H. K..

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarządzeniem z dnia 25 listopada 2013 roku sprawa z odwołania od decyzji z dnia 31 lipca 2013 roku Nr (...) zarejestrowana pod sygnaturą VII U 5236/13 została połączona ze sprawą prowadzoną pod sygnaturą VII U 5234/13 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku nr (...) organ rentowy stwierdził, że przychód osiągnięty przez **Z. K.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. z siedzibą w P. ul. (...) stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

okres (mm-rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
06/2010	11 132,75 zł	11 132,75 zł	9 606,46 zł
10/2010	6 902,14 zł	14 098,79 zł	12 976,19 zł

12/2010	0,00 zł	14 350,03 zł	13 998,45 zł
09/2011	5 930,68 zł	11 742,03 zł	11 683,23 zł
11/2012	0,00 zł	12 471,36 zł	12 165,81 zł
06/2012 13	13 593,11 zł	13 593,11 zł	11 729,49 zł
09/2012	4 871,76 zł	12 529,97 zł	11 674,43 zł
11/2012	0,00 zł	11 613,22 zł	11 328,70 zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez Z. K. z tytułu wypłaconych pracownikowi świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w łącznej kwocie 2 500,00 zł.

Od powyższej decyzji odwołał się płatnik składek, powołując argumenty, takie jak w odwołaniu od decyzji (...) dotyczącej H. K..

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarządzeniem z dnia 25 listopada 2013 roku sprawa z odwołania od decyzji z dnia 31 lipca 2013 roku Nr (...) zarejestrowana pod sygnaturą VII U 5237/13 została połączona ze sprawą prowadzoną pod sygnaturą VII U 5234/13 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sprawy o sygnaturach VII U 5078/13, VII U 5081/13, VII U 5088/13, VII U 5089/13, VII U 5126/13, VII U 5234/13, VII U 5238/13, VII U 5275/13, VII U 5303/13 i VII U 5402/13 zostały połączone ze sprawą o sygnaturze VII U 5030/13 do łącznego rozpoznania w zakresie przeprowadzenia postępowania dowodowego i następnie wyłączone do odrębnego rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2014r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołania od zaskarżonych decyzji (pkt 1,3,5,7) oraz zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę łącznie 240zł (pkt 2.4,6,8).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. tworzony jest Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z §3 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P.” spółka z o.o., wprowadzonym z dniem 3 marca 2010 roku Zarządzeniem nr (...) Prezesa Zarządu z dnia 9 kwietnia 2010 roku, środki Funduszu przeznacza się na finansowanie (dofinansowanie):

- 1) dodatków świątecznych,
- 2) bonów towarowych świątecznych,

- 3) wypoczynku w dni wolne od pracy, organizowanego w formie turystyki grupowej (wycieczki, rajdy, spływy),
- 4) biletów wstępu na imprezy kulturalno-rozrywkowe oraz sportowe,
- 5) pomocy rzeczowej i finansowej w formie zapomogi rzeczowej i zapomogi pieniężnej bezzwrotnej, przyznawanej w szczególnych przypadkach losowych,
- 6) pożyczek zwrotnych na cele mieszkaniowe,
- 7) wypłaty świadczenia wakacyjnego raz w roku, dokonywanej po wykorzystaniu przez pracownika urlopu wypoczynkowego w wymiarze minimalnym 10 kolejnych dni roboczych.

Zgodnie z § 4 Regulaminu osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS są:

- 1) pracownicy jednostki zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- 2) emeryci i renciści – byli pracownicy zakładu,
- 3) pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych.

Osoby ubiegające się o świadczenia socjalne z ZFŚS składają wnioski w komórce socjalnej szpitala w formie i terminie podanym do ogólnej wiadomości uprawnionych pracowników (§ 7 ust. 1).

Oceny wniosków o przyznanie świadczeń z ZFŚS dokonuje Komisja Socjalna.

Świadczenia z ZFŚS przyznawane są przez Kierownika Jednostki na podstawie kwalifikacji Komisji Socjalnej (§ 10 ust. 2).

W odwołującej Spółce funkcjonuje i funkcjonowała w latach 2010 – 2012 roku Komisja Socjalna, która podejmowała decyzje o podziale środków zgromadzonych na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W tych latach w Spółce działały 4 organizacje związkowe.

Z protokołu ze spotkania Komisji Socjalnej z dnia 7 maja 2010 roku wynika, że wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2010 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni kolejnych dni roboczych. Wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płac w terminie do 27 każdego miesiąca. Wypłaty będą realizowane jeden raz w miesiącu w terminie do 30 każdego miesiąca.

Komisja Socjalna wprowadziła zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za I kwartał 2010 roku według GUS (3.340,89zł). Wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu.

Komisja Socjalna ustaliła kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 240,00 zł,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 220,00 zł.

Osobom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono ekwiwalent w wysokościach: 80,00 zł., 110,00 zł., 120,00 zł., 165,00 zł., 170,50 zł., 180,00 zł., 181,50 zł., 210,00 zł.

W dniu 5 listopada 2010 roku Komisja Socjalna opracowała także warunki wypłaty świadczenia tzw. „karpiego” oraz talonów świątecznych .

Podział wysokości świadczenia ustalono na podstawie kryterium średniego przychodu brutto pracownika szpitala w I kwartale 2010r.- powyżej 3.340,89 zł (wyplata na osobę 600,00 zł brutto) oraz dochód poniżej 3.340,89 zł (wyplata na osobę 700,00 zł brutto). Wysokość wyplaty świadczenia miała przy tym odpowiadać wielkości etatu.

W 2011r. Komisja Socjalna ustaliła warunki wyplaty ekwiwalentu wakacyjnego za 2011r. Podstawą dla zróżnicowania wysokości ekwiwalentu stanowiło wynagrodzenie brutto pracownika z tytułu zatrudnienia u płatnika według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2010r według GUS (3.438,21zł) i dla pełnego etatu wynosiło:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 260,00 zł.,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 240,00 zł.,

Zgodnie z protokołem ze spotkania Komisji Socjalnej w dniu 14 października 2011 roku Komisja podjęła decyzję o wypłacie świadczenia tzw. „karpiego” ustalając je na stan ilościowy pracowników zatrudnionych nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy na dzień 1 października 2011r. Podział wysokości świadczenia miał nastąpić według kryterium dochodowego- przychód powyżej 3.466,33zł – wyplata na osobę 700zł, przychód poniżej tej kwoty- wyplata 800zł brutto, przy uwzględnieniu średniego przychodu pracownika za I kwartał 2011r.

W grudniu 2011 roku dla dziesięciu pracowników, którym nie wypłacono świadczeń pieniężnych – dodatku świątecznego, wydano bony świąteczne. Wysokość świadczeń przypadających na jednego pracownika wyniosła odpowiednio: 350,00 zł. i 700,00 zł.

Z załącznika do harmonogramu wydatków ZFŚS na 2012 rok wynika, że podjęto decyzję o wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego wprowadzając zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2011 roku według GUS – 3.586,75 zł. (komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 9 lutego 2012 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w IV kwartale 2011 roku),

- średni dochód brutto pracownika – I kwartał 2012 roku,
- wyplata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu,
- ustalono kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 260,00 zł.,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 240,00 zł.

W październiku 2012r. zostały ustalone kryteria przyznania i wyplaty świadczenia świątecznego tzw. „karpiego” w 2012r.. Zróżnicowanie wysokości świadczenia ustalono na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale 2012r. według GUS (3.496,82 zł.) i średniego miesięcznego przychodu pracownika za II kwartał 2012r..

Przyjęto następujące wysokości świadczeń zależne od dochodu pracownika w przeliczeniu do etatu:

- miesięczny dochód pracownika brutto pracownika do kwoty 2.797,46 zł. – kwota

800 zł. brutto,

- miesięczny dochód brutto pracownika w przedziale 2.797,47 zł. do 3.496,82 zł. – kwota 700 zł. brutto,
- miesięczny dochód pracownika powyżej kwoty 3.496,82 zł. – kwota 600 zł. brutto.

Na pisemny wniosek pracownika dopuszczono możliwość wyplaty świadczenia karpiego w formie talonu świątecznego.

W latach 2010, 2011, 2012 pracownicy odwołującej Spółki, w tym zainteresowani H. K., Z. K., W. K. i V. K. korzystali ze świadczeń Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, uzyskując świadczenia pieniężne w postaci ekwiwalentu wakacyjnego oraz dodatku świątecznego z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Pracownicy składali wnioski o ekwiwalent wakacyjny, wskazując w nich okres, w którym korzystali z urlopu wypoczynkowego.

Przy wypłacie powyższych świadczeń pracownicy nie składali oświadczeń o swojej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Przyjętym przez Spółkę kryterium podziału środków Funduszu były: średni miesięczny dochód pracownika brutto uzyskany w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiar czasu pracy i staż pracy pracownika.

Zainteresowana **H. K.** otrzymała:

- lipcu 2010 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 220,00 zł.,
- w grudniu 2010 roku świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.,
- lipcu 2011 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.,
- w listopadzie 2011 roku świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.,
- sierpniu 2012 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.,
- w listopadzie 2012 roku świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.

Zainteresowana **V. K.** otrzymała:

- w sierpniu 2010 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 220,00 zł.
- w grudniu 2010 roku świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.,
- w sierpniu 2011 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.,
- w listopadzie 2011 roku świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.,
- w sierpniu 2012 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 260,00 zł.,
- w listopadzie 2012 roku świadczenie świąteczne w kwocie 700,00 zł.

Zainteresowany **W. K.** otrzymał w listopadzie 2012 roku świadczenie świąteczne w kwocie 273,48 zł. Ubezpieczony był zatrudniony u płatnika składek w charakterze stażysty.

Zainteresowany **Z. K.** otrzymał:

- w czerwcu 2012 roku ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł.,
- w listopadzie 2012 roku świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.

Płatnik składek nie naliczył w grudniu 2010 roku, w listopadzie 2011 roku i w listopadzie 2012 roku za Z. K. składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w związku z przekroczeniem przez ubezpieczonego kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz.1585 ze zm.).

Płatnik składek nie wliczył do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w/w wypłat.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał powyższy wyrok.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że nie sposób uznać, aby świadczenia wypłacone zainteresowanym miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, zdaniem Sądu Okręgowego, że odwołujący dokonując podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie analizował sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z funduszu. Uzależnienie wysokości świadczenia wyłącznie od wymiaru czasu pracy pracownika, stażu pracy i wysokości przychodu osiąganego jedynie u płatnika składek w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika/

Przepisy art.8 ust.1 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wskazują bowiem, że przyznawanie tych świadczeń jest ściśle zależne od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z Funduszu . Stąd ich podział powinna poprzedzać indywidualna ocena sytuacji osób uprawnionych pod kątem kryterium socjalnego, na podstawie oświadczeń pracowników o wysokości wszystkich dochodów uzyskiwanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby.

W ocenie Sądu Okręgowego sporne świadczenia wypłacone zainteresowanym stanowią świadczenia dodatkowe pracodawcy, a tym samym uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przychodów zainteresowanych w postaci dofinansowania do urlopu wypoczynkowego organizowanego przez pracowników oraz wydania bonów towarowych było prawidłowe.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.(pkt 1,3,5,7). O kosztach postępowania Sąd orzekł w punktach 2,4,6,8 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).

Apelację od powyższego wyroku, w całości złożył odwołujący płatnik składek Szpital w P. im prof. S. D. S.A. zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art.233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów i dokonania błędnych ustaleń faktycznych, które skutkowały przyjęciem, iż wypłacony zainteresowanej przez odwołującą spółkę w latach 2010-2012 ekwiwalent wakacyjny oraz świadczenia świąteczne nie mają charakteru socjalnego i zostały wypłacone niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art.102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego;

2. przepisów prawa materialnego, tj.:

-art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000r. Nr 14 poz.176 t.j.)poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu

wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych na rzecz zainteresowanych stanowią przychód w rozumieniu tego przepisu i powinny stanowić podstawę wymiaru składek,

-art. 18 w związku z art.4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych, finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;

-art.2 ust.1 pkt19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161 poz.1106) poprzez błędne przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych nie zostały sfinansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, albowiem podział środków z tego funduszu nastąpił niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

-art.2 ust.1 ustawy z 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, iż świadczenia wypłacone zainteresowanym nie miały charakteru socjalnego, co w konsekwencji spowodowało przyjęcie, iż brak było podstaw, aby wyłączyć je z podstawy wymiaru składek;

-art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez błędną jego wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż odwołujący przy wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych powinien uwzględnić każdorazowo sytuację życiową, rodzinną i materialną pracownika, przy łącznym zastosowaniu wszystkich wymogów wskazanych w ust.1 powołanego przepisu.

Powołując się na wskazanie powyżej zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie odwołania i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej spółki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nadto apelujący wniósł o skierowanie szczegółowo opisanych pytań prawnych do Sądu Najwyższego, a także o odstąpienie od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym, zgodnie z art.102 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji poddał wszechstronnej ocenie zebrany w sprawie materiał dowodowy, z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art.233§1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy prawidłowo organ rentowy uznał, że przychód uzyskany przez zainteresowanych tytułem dofinansowania z okazji świąt oraz ekwiwalentu wakacyjnego za okresy i w wysokościach określonych w zaskarżonej decyzji w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek - Szpital w P. im prof.S. D. S.A. w P. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art.8 ust.1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z funduszu mogą być finansowane tylko te rodzaje działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji

w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art.8 ust.1 cytowanej ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu,

Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najuboższych dochodach. Oznacza to, co należy uwzględnić w zakładowych regulaminach świadczeń socjalnych, aby przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu było uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy brać pod uwagę dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2008r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał, że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu świadczeń socjalnych bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w wyroku Sadu Najwyższego z dnia 16 września 2009r.. I UK 121/09, w którym stwierdzono, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołująca spółka dokonując podziału i przydziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie analizowała sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu. Jedynym kryterium decydującym o przyznaniu dofinansowania był dochód osiągany przez pracownika z tytułu pracy w spółce, staż pracy i wymiar czasu pracy. Zważyć w tym miejscu należy, że art.8 ust.1 cytowanej ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Podkreślić trzeba, że zasada wyrażona w art.8 ust.1 ustawy z 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. sytuacja osoby uprawnionej jest trudniejsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatem są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej zainteresowanych przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku i świadczeń świadczeń. Nie musi to przy tym wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny, ze wskazaniem ilości osób i w jakim wieku, wchodzących w skład rodziny pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody pozostałych członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, zgodnie z wymogami ustawy. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu dofinansowania do Świąt Bożego Narodzenia oraz ekwiwalentu wakacyjnego wyłącznie z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego u płatnika nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych jakim jest niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

W związku z powyższym, za błędne należy uznać stanowisko, że „świadczenia sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych są wyłączone z podstawy wymiaru składek wyłącznie z uwagi na źródło finansowania „. Pogląd ten stoi w sprzeczności zarówno z doktryną jak i ugruntowanym już orzecznictwem sądów.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotowe świadczenia należało zatem zaklasyfikować jako świadczenia dodatkowe pracodawcy, nie zaś świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek i jednocześnie pracodawcy, który co prawda administruje funduszem, jednak nie może tego uczynić z pominięciem ustawy.

Skoro wypłata świadczeń nie miał charakteru socjalnego, gdyż nie była powiązana z kryterium socjalnym (brak analizy sytuacji pracowników), należało uznać je za przychód w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek na podstawie art.18 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z §1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. nr 161 poz,1106) oraz art. 81 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r. nr 164 poz.1027)

Odnosząc się natomiast do wniosku o skierowanie przedmiotowych pytań do Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny uznał, że był on nieuzasadniony, bowiem- mając na uwadze poczynione wyżej rozważania- przy rozpoznaniu sprawy nie powstało zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości , zgodnie z art.390 §1 k.p.c.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art.385 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art.98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz §12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art.102 k.p.c. , ponieważ apelujący nie wykazał, aby zaszyły szczególnie uzasadnione przesłanki w rozumieniu tego przepisu przemawiające za odstąpieniem od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

del. SSO Izabela Halik SSA Iwona Niewiadowska-Patzer SSA Katarzyna Wołoszczak